

**РОЛЬ ОБЛАСНОГО ЦЕНТРУ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
В ІНФОРМУВАННІ НАСЕЛЕННЯ ПРО РОЗВИТОК ПАНДЕМІЇ
КОРОНАВІРУСУ ТА ЗАСОБАХ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАРАЖЕННЯ
(НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

Білак-Лук'янчук Вікторія Йосипівна

к.мед.н., доцент кафедри наук про здоров'я

Миرونюк Іван Святославович

д.мед.н., професор, декан факультету здоров'я та фізичного виховання

Слабкий Геннадій Олексійович

д.мед.н., професор, завідувач кафедри наук про здоров'я

Ужгородський національний університет

м. Ужгород, Україна

Анотація. В Закарпатській області створення регіонального центру громадського здоров'я співпало з початком поширення коронавірусу. Центр проводить значну роботу в регіоні, направлену на протидію розвитку епідемії COVID-19. Діяльність скерована на формування у населення відповідального ставлення до особистого та громадського здоров'я і його мотивації до безпечної поведінки. Вона полягає в забезпеченні керівництва обласні та населення щоденною достовірною інформацією про ураження населення регіону коронавірусом та його наслідки. Центр проводить комплексну інформаційну роботу з питань профілактики ураження населення коронавірусом, правил індивідуальної поведінки під час карантину та про загрозливі симптоми і механізми звертання за медичною допомогою. Крім того спеціалісти центру проводять, методом ПЛР, тестування населення на предмет ураження коронавірусом.

Ключові слова: громадське здоров'я, обласний центр, коронавірус, пандемія, населення, інформування.

Вступ. В Україні, на виконання постанови від 30 листопада 2016р. № 1002-р. «Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я» [1] та Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 560-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я» [2] формується система громадського здоров'я, яка передбачає створення мережі регіональних центрів громадського здоров'я. Однією із задач системи громадського здоров'я, а відповідно і вказаних центрів є епіднагляд за інфекційними захворюваннями та проведення профілактичної роботи з попередження інфікування населення [3]. Особливої важливості ця діяльність набуває в умовах боротьби з пандемією COVID-19.

Мета роботи. Дослідити роль обласного центру громадського здоров'я в боротьбі з пандемією коронавірусу.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали результати ситуаційного аналізу розвитку епідемії COVID-19 в Закарпатській області України та організаційні заходи, які проводить Закарпатський обласний центр громадського здоров'я в напрямку протидії поширенню захворювання в регіоні.

Результати і обговорення.

Закарпатський обласний центр громадського здоров'я Закарпатської обласної ради, як комунальне некомерційне підприємство було створено 15.04.2020р. на виконання Рішення 17 сесії Закарпатської обласної ради VII скликання від 20 грудня 2019 року №1691, «Про створення Закарпатського обласного центру громадського здоров'я» [4]. Розпорядженням голови Закарпатської обласної ради від 14.04.2020 року № 6-рг затверджено Статут Центру. Статутом визначено, що основною метою діяльності Закарпатського обласного центру громадського здоров'я є виконання функцій стосовно забезпечення збереження і зміцнення здоров'я населення області, стратегічного управління з питань громадського здоров'я, проведення епідеміологічного нагляду (спостереження) та моніторингу захворювань, здійснення групової та популяційної профілактики захворюваності, лабораторної діагностики та боротьби з епідеміями. Завданням центру є здійснення заходів щодо зміцнення здоров'я

населення, проведення епідеміологічного нагляду, здійснення профілактики хвороб, заходів боротьби з епідеміями та виконання інших завдань в межах реалізації оперативних функцій громадського здоров'я.

Згідно визначених Статутом завдань з початку своєї діяльності центр активно включився в комплекс заходів з протидії пандемії коронавірусу.

Структура Закарпатського обласного центру громадського здоров'я (далі – КНП «ЗОЦГЗ» ЗОР) має відмінності від Примірної структури центру громадського здоров'я (обласного, міст Києва та Севастополя), затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 02.11.2018 р. № 2012 року [5], в частині наявності відділення, що надає медичну допомогу (відділ амбулаторно-поліклінічної допомоги, діагностики і лікування ВІЛ-інфекції/СНІДу) та відділення лабораторної діагностики. Фахівці лабораторного відділення центру проводять молекулярно-генетичні дослідження на наявність вірусу SARS-CoV-2 методом полімеразно-ланцюгової реакції (ПЛР) для населення Закарпатської області. Крім того, враховуючи більш ніж десятирічний досвід роботи, лікарі-лаборанти надають методичну допомогу лабораторіям закладів охорони здоров'я з метою налагодження діагностики методом ПЛР та розширення доступу до обстежень населення Закарпатської області. Спеціалістами центру щоденно проводиться до 100 ПЛР досліджень.

З метою узгодження та координації дій всіх зацікавлених сторін та виконавців в напрямку протидії поширенню епідемії коронавірусу відділом профілактики та контролю за інфекційними захворюваннями щоденно ведеться моніторинг оперативної інформації щодо захворюваності на COVID-19, госпіталізації, кількості проведених тестувань на території Закарпатської області. Інформація узагальнюється, верифікується, аналізується та щодня на 9:00 ранку надається керівництву департаменту охорони здоров'я та керівнику обласної державної адміністрації.

З метою забезпечення візуалізації статистичних даних щодо реєстрації випадків захворювання на COVID-19 в розрізі адміністративних одиниць Закарпатської області та інформування населення про розвиток пандемії в регіоні фахівцями

КНП «ЗОЦГЗ» ЗОР розроблено макет інтерактивної онлайн карти «COVID-19. Закарпаття» із застосуванням сучасних технологій геоінформаційних систем.

Інтерактивна карта надає можливість в режимі он-лайн отримувати наочну інформацію щодо кількості випадків захворювання на COVID-19 в розрізі адміністративних одиниць області. Географічні площі районів/міст зафарбовані відповідно до рівнів реєстрації випадків COVID-19 за станом на останню дату високий, середній, низький (рис. 1).

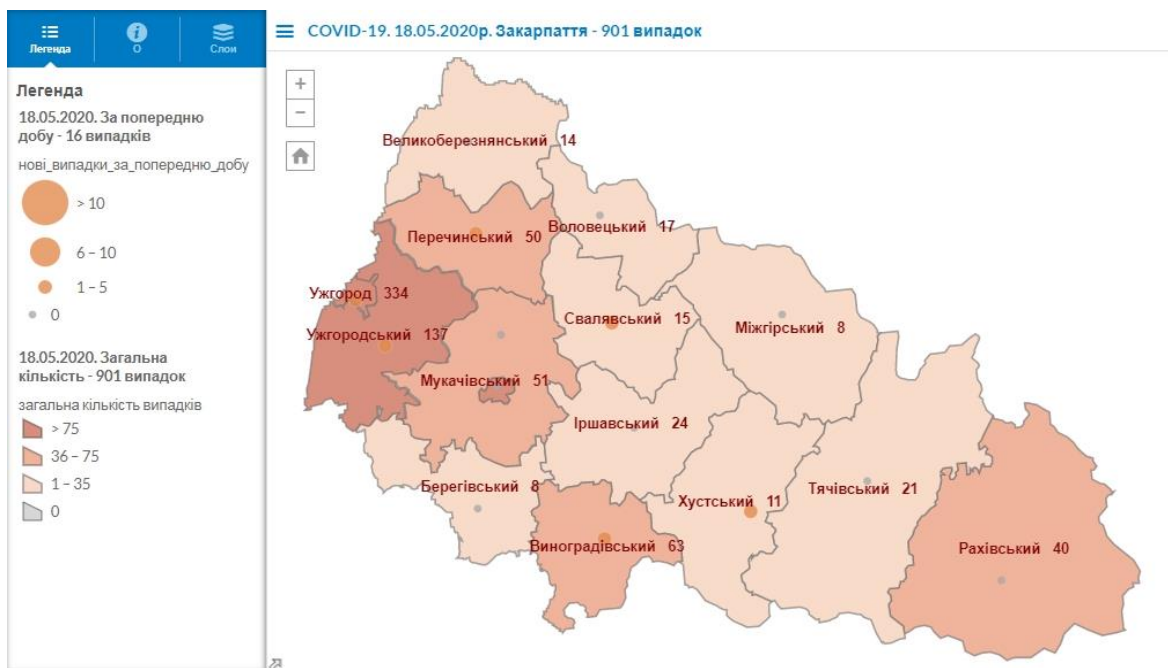

Рис.1. Кількість випадків захворювання на COVID-19 в Закарпатській області станом на 18.05.2020

При натисканні курсором на район або місто області виплаває інтерактивне вікно з наступними даними для цієї адміністративної одиниці: загальна кількість випадків COVID-19, кількість випадків серед дітей віком 0-17 років, кількість випадків COVID-19 серед дорослих вікових груп 18-60 років та старше 60 років. Крім того у вікні, що впливає, представлено інформацію щодо кількості захворілих медпрацівників, кількості осіб, померлих від COVID-19 та тих, що вилікувались-

Можливості інтерактивних вікон не обмежені текстовими даними. Так, для кожної адміністративної одиниці в секторальних діаграмах висвітлено вікову структуру захворілих на COVID-19, частку медичних працівників серед

дорослих осіб, які захворіли на COVID-19, та частки померлих від COVID-19 і тих, що вилікувались, серед загальної кількості зареєстрованих випадків COVID-19.

Окремим шаром до сукупних даних з початку реєстрації COVID-19 на карті представлено також в розрізі адміністративних одиниць кількість нових випадків COVID-19 за попередню добу (рис.2).

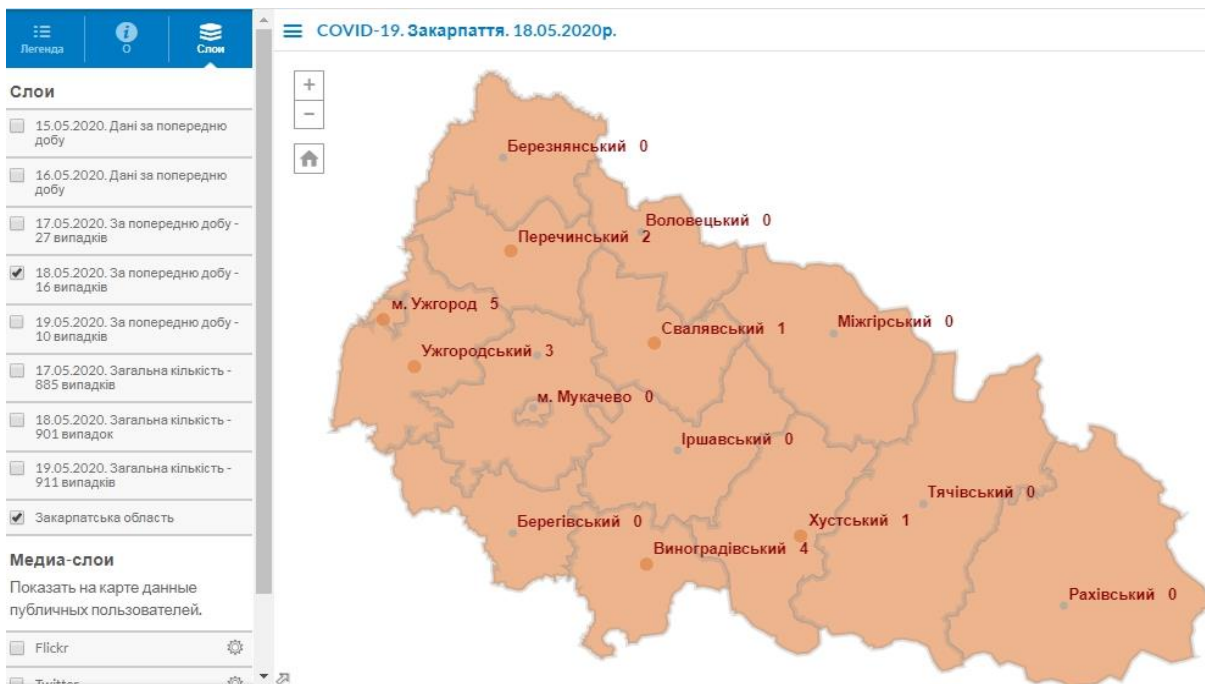

Рис. 2. Кількість нових випадків COVID-19 за попередню добу в Закарпатській області станом на 18.05.2020

Інформація на інтерактивній он-лайн карті Закарпатської області оновлюється щодня. Всі зацікавлені особи можуть отримати від КНП «ЗОЦГЗ» ЗОР актуальні посилання на карту, які доступні до репостів.

Щоденні публікації інтерактивної карти «COVID-19. Закарпаття» можна подивитись на сторінці Фейсбук Закарпатського обласного центру громадського здоров'я та на сайті Закарпатської обласної державної адміністрації [6].

Крім інформування населення про розвиток пандемії в регіоні фахівцями КНП «ЗОЦГЗ» ЗОР проводиться широка роз'яснювала робота про шляхи профілактики ураження вірусом, правила індивідуальної поведінки під час карантину та загрозові симптоми і механізми звертання за медичною

допомогою. Така інформація розміщується на сайті Центру, сайтах закладів охорони здоров'я, розсилається керівникам органів місцевого самоврядування, керівникам об'єднаних громад та громадським активістам. Основною метою інформаційно-просвітницької компанії є формування у населення відповідального ставлення до особистого та громадського здоров'я і його мотивації до безпечної поведінки.

Висновки. Закарпатський обласний центр громадського здоров'я проводить щоденну роботу з епіднагляду розвитку епідситуації з COVID-19 з наступним інформування керівництва області та населення. Значна робота проводиться з питань профілактики ураження населення коронавірусом, правил індивідуальної поведінки під час карантину та інформування про загрозові симптоми і механізми звертання за медичною допомогою. Також спеціалісти центру проводять, методом ПЛР, тестування населення на предмет ураження коронавірусом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80>– Назва з екрану.
2. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 560-р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2017-%D1%80>– Назва з екрану.
3. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. – Копенгаген: Европейское региональное бюро ВОЗ, 2012 (документ EUR/RC62/12). – 52 с.
4. Про створення Закарпатського обласного центру громадського здоров'я. Рішення 17 сесії Закарпатської обласної ради VII скликання від 20 грудня 2019 року №1691. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [338](https://zakarpat-</div><div data-bbox=)

rada.gov.ua/normatyvni-dokumenty/rishennya-rady/vii-sklykannya/xvii-sesiya-20-12-2019/ – Назва з екрану.

5. Про затвердження Примірного статуту та Примірної структури центру громадського здоров'я (обласного, міст Києва та Севастополя). Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02.11.2018 р. № 2012. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/478807>– Назва з екрану.

6. Сайт Закарпатської обласної державної адміністрації. Сторінка «COVID-19. Закарпатська область» Режим доступу: <https://carpathia.gov.ua/storinka/covid-19>